

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
MERKEZİ LABORATUVAR
BAKTERİYOLOJİ – SEROLOJİ BİRİMİ

GÜVENLİK REHBERİ

İÇİNDEKİLER	1
1. Giriş	2
2. Laboratuvar Ortamında Uyulması Gereken Kurallar	2
3. Laboratuvar Ortamında Kimyasal Maddelere Karşı Alınması Gereken Tedbirler	3
3.1 Tehlikeli Kimyasalların Tipleri	4
3.2 Kişisel Koruma	6
3.3 Personel Kontaminasyonu	6
3.3.1 Göze Kimyasal Madde Sıçraması ve Yanık	6
3.3.2 Cilde Kimyasal Sıçraması	6
3.3.3 Zehirli Madde Solunması	7
3.3.4 Kimyasal Yutulması	7
4. Kimyasal Madde Kontaminasyonunda Temizlik	7
4.1 Kimyasal Madde Döküldüğünde Temizlik	7
4.2 Enfekte Kimyasal Madde Döküldüğünde Temizlik	7
5. Biyolojik Tehlikelere Karşı Alınması Gereken Tedbirler	8
5.1 Kan ve Vücut Sıvılarından Korunmada Yapılması Gerekenler	8
5.2 Kan ve Vücut Sıvılarına Maruz Kalma Durumlarında	8
5.3 Kesici, Delici Yaralanmaları	9
5.3.1 Kesici-Delici-Batıcı Alet Yaralanmalarında Alınacak Önlemler	9
5.3.2 Kesici-Delici-Batıcı Alet Yaralanmalarında Temas Sonrası Yapılacaklar	9
6. Elektrik Güvenliğini Sağlamaya Yönelik Tedbirler	10
7. Yangın Güvenliğini Sağlamaya Yönelik Tedbirler	10
8. Laboratuvar Temizlik ve Dezenfeksiyon Kuralları	11
8.1 Zemin ve Yüzeyle Kan ve Vücut Sıvıları Döküldüğünde Yapılacak Temizlik ve Dezenfeksiyon	11
8.2 Santrifüj Esnasında Tüp Kırıldığında Yapılacak Temizlik ve Dezenfeksiyon	11
9. Giriş ve Çıkışlara Yönelik Kurallar	12
10. Güvenlik Raporlama ve İş Kazası Bildirimleri	12

GÜVENLİK REHBERİ

1. GİRİŞ

Bakteriyoloji- Seroloji Laboratuvarı Güvenlik Rehberi'nde hasta ve çalışanların güvenliği, numunenin güvenliği, laboratuvar ortamında uyulması gereken kurallar, kullanılan kimyasal maddelere karşı alınması gereken tedbirler(MSDS), yangın ve elektrik güvenliğini sağlamaya yönelik önlemler, laboratuvara giriş çıkışlara ilişkin kurallar, temizlik ve dezenfeksiyon kuralları anlatılmaktadır. Tüm laboratuvar çalışanları hem kendi güvenlikleri hem de çalışma arkadaşları ve hastaların güvenlikleri için potansiyel risklere karşı bilgilendirilmiş olmalıdır. Laboratuvar güvenliğinden laboratuvar hekimi, teknisyenler, numune kabul birimi, numune transfer görevlileri ve temizlik elemanları sorumludur.

2. LABORATUVAR ORTAMINDA UYULMASI GEREKEN KURALLAR

- Laboratuvar giriş kontrollerinin sağlanması amacıyla personel yaka kartları takılmalıdır.
- Güvenli çalışma bilgileri öğrenilmelidir.
- Yapılan işe uygun kişisel koruyucu ekipmanlar (iş gömleği, eldiven, gözlük, maske, yüzey dezenfektanları, el dezenfektanları, sıvı sabunlar v.s) kullanılmalıdır.
- Kişisel koruyucu ekipmanlar ulaşılabilir olmalı ve kullanımı konusunda çalışanlara eğitim verilmelidir.
- Saçlar kısa ya da uzun ise arkadan toplanmış olmalıdır. Tırnaklar kısa olmalıdır. Elde yara kesikliği varsa su geçirmez bant ile kapatılmalıdır.
- Kullanıldıktan sonra her bir eşya, alet veya cihaz yonteme uygun şekilde temizlenerek yerine kaldırılmalıdır.
- Kıyafetler ERÜ standartlarına uygun olmalıdır. Mevsim şartlarına göre uzun kollu veya kısa kolu önlük giyilmeli, kapalı terlik veya ayakkabı tercih edilmelidir.
- Laboratuvarda hiçbir zaman yiyecek ve içecek bulundurulmamalıdır.(Varsa personel dinlenme odası hariç)
- Laboratuvarda hiçbir zaman sigara içilmemeli ve içirilmemelidir.
- Her türlü örnek ya da reaktif potansiyel olarak infeksiyöz nitelikte kabul edilmelidir.
- Deney sırasında örnek ve reaktiflere direkt olarak temas edilmemeli, eldiven kullanılmalıdır.
- Herhangi bir infeksiyöz materyalin ya da reaktifin dökülmesi durumunda laboratuvar sorumlusu ve laboratuvar hekimi ile iletişime geçip uygun dezenfektanla temizliği yapılmalıdır.
- Herhangi bir madde ile direkt temas sonrasında mutlaka eller yıkanmalıdır.
- Çalışma bitiminde kullanılan malzemelerin temiz ve düzenli kalması sağlanmalıdır.
- Analiz yapılan bölümler, çalışan personelin rahatça hareket etmesine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
MERKEZİ LABORATUVAR
BAKTERİYOLOJİ –SEROLOJİ BİRİMİ

GÜVENLİK REHBERİ

- Laboratuvarda hasta numunelerinin kabul edildiği ve çalışıldığı tezgâhlar **kirli alan** olarak kabul edilmelidir.
- Bu tezgâhların üzerinde bulunan bilgisayar ve telefon gibi cihazlar eldivensiz kullanılmamalıdır.
- Laboratuvar dışına çıkışta eller mutlaka dezenfektan ile dezenfekte edilip sonra EI Yıkama Talimatı' na göre yıkanmalıdır.
- Çalışma alanlarına ziyaretçi kabul edilmemelidir.

3. LABORATUVAR ORTAMINDA KİMYASAL MADDELERE KARŞI ALINMASI GEREKEN TEDBİRLER

- Tüm tehlikeli kimyasal atıklar Atık Yönetim Talimatı'na göre uygulanır.
- Tüm çalışanlar işyerinde kullanılan tehlikeli kimyasalları bilmelidir.
- Birimde kullanılan her kimyasalın Ürün Güvenlik Bilgi Formu'nu (MSDS) bulundurulur.
- Her kimyasalın uygun bir şekilde etiketlenmesi sağlamalıdır. Etiket olmayan kimyasal madde kullanılmaz, koklanmaz.
- Kimyasal maddeler Ürün Güvenlik Bilgi Formundaki (MSDS) bilgilere göre muhafaza edilir.
- Çalışanlar, kimyasal maddeleri, taşıırken, kullanırken öncelikle kendilerini ve çevresindeki diğer çalışanları koruyacak şekilde güvenlik önlemlerini almalıdır.
- Çalışanlar, kimyasal maddelerin dökülme ve sıçrama durumlarında ortamın hemen temizlenmesi sağlanmalı, diğer çalışanların uyarılarak zarar görmeleri engellenmelidir.
- Kimyasal atıklar laboratuvar sorumlusunun direktiflerine göre biriktirilmeli, lavabo ya da başka yerlere dökülmemelidir.
- Dökülme saçılma talimatı uygun prosedür uygulanır.

3.1. Tehlikeli Kimyasalların Tipleri:

a) **Fiziksel Acıdan :**

- Patlayıcı
- Yanıcı
- Reaktif

b) **Sağlık Acısından :**

- Toksik etki
- Koroziv etki

Bu maddelerin özellikleri araştırılmalı ve bu yönden tedbirler alınmalıdır. Kimyasal madde etiketlerinde bulunan **R** simgesi, kullanıcıyı hem tehlike sembolleri açısından hem de tehlikenin niteliği açısından, **S** simgesi de bu maddelerle çalışırken ortaya çıkacak sağlıkla ilgili tehlikelerden nasıl korunulacağı ile ilgili güvenlik önerilerini belirtir.

İŞARET	SEMBOL	RİSKİN TANIMI	ÖNLEMLER
Tahriş Edici (Xi)		<ul style="list-style-type: none">> Solunursa tehlikeli olabilir.> Diğer maddelerle reaksi yona girebilir.> Uzun süreli etkilenmelerde dokularda ciddi yaralan malara neden olabilir.	<ul style="list-style-type: none">> Kaplarını sıkıca kapalı tutun. Göz, yüz, el ve koruyucu elbise gibi gereken koruyucuları kullanarak göz, cilt veya vücut temasından kaçınin.> Çocuklardan uzak tutun. Pencere, raf kenarı gibi düşebilecek yerlerde tutmayın.> Hijyen kurallarına uyun. Ellerinizi yüzünüzü yıkayın.> Herhangi bir temasta; temas eden yerini on (10) dakika yıkayın.> İyi havalandırılmış alanlarda kullanarak veya iş sağlığı – iş güvenliği biriminin / MGBF belirlediği uygun solunum koruyucu cihazları kullanarak solumaktan kaçınin.

İŞARET	SEMBOL	RİSKİN TANIMI	ÖNLEMLER
Aşındırıcı (C)		<ul style="list-style-type: none">> Dokularda ciddi yaralan malara neden olabilir.> Temas ettiğinde ciddi göz ve deri tahrişine neden olur.> Diğer maddelerle reaksi yona girebilir.	<ul style="list-style-type: none">> Kaplarını sıkıca kapalı tutun. Göz, yüz, el ve koruyucu elbise gibi gereken koruyucuları kullanarak göz, cilt veya vücut temasından kaçınin.> Pencere, raf kenarı gibi düşebilecek yerlerde tutmayın.

İŞARET	SEMBOL	RİSKİN TANIMI	ÖNLEMLER
Zararlı (Xn)		<ul style="list-style-type: none">> Deriye temas ettiğinde, yutulduğunda ya da teneffüs edildiğinde sınırlı tahribata sebep olabilir..> Temas ederse cildi veya gözleri yakabilir.	<ul style="list-style-type: none">> Kullandıktan sonra elinizi yıkayın ve yıkanın.> Bu maddeleri belirlenen yerlerde depolayın.

İŞARET	SEMBOL	RİSKİN TANIMI	ÖNLEMLER
Zehirli (T) Çok zehirli (T+)		<ul style="list-style-type: none">> Zehirli (Akut): Yutulması, solunması veya deriyle temas etmesi durumunda ölüme, ciddi şekilde yaralanmaya veya insan sağlığının zarar görmesine neden olabilecek maddeler veya atıklar> Toksik (Gecikmiş veya Kronik): Yutuldukları, solundukları ya da deriden içeri girdikleri takdirde kanserojen etkiler de dahil olmak üzere gecikmiş veya kronik etkilere yol açabilen maddeler veya atıklar.	<ul style="list-style-type: none">> Malzemeyi çok dikkatli taşıyın.> Çalışırken, yemek yemeyin, içecek ve sigara içmeyin.> Mümkünse kapalı sistemde kullanın yada cebri çekişli havalandırma altında kullanın.> Çalışırken uygun koruyucu giysi, koruyucu eldiven, koruyucu gözlük/maske kullanın.> Kaza halinde veya kendinizi iyi hissetmediğinizde hemen doktora başvurun. (Mümkün ise bu etiketi doktora gösterin)> Maruz kalmaktan sakının, kullanımdan önce özel kullanma talimatını okuyun.

GÜVENLİK REHBERİ

3.2.Kişisel Koruma

- Bilgi toplama
- Ambalaj etiketleri, üretici dökümanları, MSDS'ler
- Çalışma prosedürlerinin periyodik gözden geçirilmesi
- İyi hijyen pratiği
- Yeme-içme, sigara yasağına uyma
- Kimyasallarla çalışma sonrası ellerin yıkanması
- Amaca uygun kişisel koruyucu ekipmanların giyilmesi
- Risklerin asla küçümsenmemesi
- Gerekliğinde uzman yardımı istenmesi

3.2.1 Personel Kontaminasyonu

Laboratuvarda bulunan kimyasal maddeler döküldüğünde; ortam temizlenene kadar çalışma arkadaşları kontamine bölge hususunda uyarılır. Laboratuvar sorumlusuna haber verilir. Dökülme,saçılma talimatına ve MSDS bilgi formundaki talimatlara uygun hareket edilir.

3.2.2 Göze Kimyasal Madde Sıçraması ve Yanık

Bu gibi durumlarda aşağıda sıralanan hususlar dikkate alınmalıdır. Bunlar;

- Tahriş olmamış göz korumaya alınır ve diğer göz kapağı zorla açılarak su/göz solüsyonları ile en az 15-20 dakika yıkama işlemi uygulanır.
- Yıkama esnasında suyun her tarafa yayılması için parmaklarınızla göz kapakları açılır ve göz bebeği farklı yönlere oynatılır.
- Yıkama esnasında kimyasalın diğer göze gitmesini engellenir.
- Yıkamanın etkinliği açısından varsa kontakt lensler hemen çıkarılmalıdır.
- Hastanedeki acil servise hızlıca müracaat edilir.

3.2.3 Cilde Kimyasal Sıçraması

- Cilde direkt temasta 10-20 dakika kadar bol su ile yıkanır.
- Kıyafet veya forma üzerine sıçraması/dökülmesi sonucu cilde temasta kıyafet/forma kendimize zarar vermeden (diğer cilt, mokoza yüzeylerine) çıkarılmalıdır. Gerekirse kıyafetler yırtılarak, kesilerek çıkarılmalıdır. Daha sonra kimyasal madde temas etmiş olan cilt bölgesi 10-20 dakika kadar bol su ile yıkanır.
- Hastanedeki acil servise hızlıca müracaat edilir

GÜVENLİK REHBERİ

3.2.4 Zehirli Madde Solunması

- Kişi zehirli ortamdaki uzaklaştırılır ve temiz havaya ya da havalandırması iyi bir ortama çıkarılır.
- Nefes durması durumunda (göğüs kafesi hareket etmiyor ve cilt rengi değişiyorsa) ağızdan ağıza ya da ağızdan buruna suni solunum yapılır. (Eğer bu konuda eğitilmiş iseniz)
- Maruz kalınan kimyasal maddenin özellikleri öğrenilmeli ve ona göre önlem alınmalıdır.
- Gaz kokan ya da havalandırmasız, yoğun dumanlı bir ortama girilecek ise, bele ucu dışarıya uzanan bir ip bağlanmalıdır.
- Yoğun duman varsa çömelerek ya da yerde sürünerek ilerlenmelidir.
- Ağız ve burun gaz maskesi ya da ıslak bir mendille kapatılarak içeri girilmelidir.
- Gaz kokusu olan ortamda bir patlama ihtimaline karşı kibrit, çakmak vb. yakılmamalı, elektrik düğmelerine dokunulmamalıdır.
- Hastanedeki acil servise hızlıca müracaat edilir.

3.2.5 Kimyasal Yutulması

- Ağız bol su ile hemen çalkalanır. Varsa protez diş çıkarılır.
- Kişi asla kusturulmamalıdır çünkü yutulurken boğazı ve yemek borusunu yakan bir madde kusturulmaya çalışılırken tekrar yanıklara neden olabilmektedir.
- Kusma varsa, akciğerlere kusmuğun kaçmaması için baş aşağıda tutulmalıdır.
- Hastanedeki acil servise hızlıca müracaat edilir.

4.0 KİMYASAL MADDE KONTAMİNASYONUNDA TEMİZLİK

4.1 Kimyasal Madde Döküldüğünde Temizlik

- Kontamine alan dağıtılmadan hızlıca temizliğe başlanır.
- Eldiven giyilerek dökülmüş materyal peçete (pamuk, gazlıbez) ile alınır, uygun atık kabına atılır.
- Cam kırığı varsa fırça ve kürekle toplanır, kesici-delici tıbbi atık kabına atılır.
- Zemin paspas ile yüzey ıslak bez ile temizlenir ve kurulanır.
- Laboratuvar sorumlusu ve hekimine haber verilir.

4.2 Enfekte Kimyasal Madde Döküldüğünde Temizlik

- Kontamine alan dağıtılmadan hızlıca temizliğe başlanır.
- Eldiven giyilerek dökülmüş materyal peçete (pamuk, gazlıbez) ile alınır, uygun atık kabına atılır.

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
MERKEZİ LABORATUVAR
BAKTERİYOLOJİ –SEROLOJİ BİRİMİ

GÜVENLİK REHBERİ

- Cam kırığı varsa fırça ve kürekle toplanır, kesici-delici tıbbi atık kabına atılır.
- Zemin paspas ile yüzey ıslak bez ile temizlenir ve kurulur.
- Zemin kurduktan sonra temizlenen alan 1 lt suda 2 klor tablet eritilerek hazırlanan solüsyon ile dezenfekte edilir.

NOT: Kontaminasyon halinde her zaman, önce kimyasal temizlik yapılır daha sonra enfekte bulaşın temizlik ve dezenfeksiyonu yapılır.

5.0 BİYOLOJİK TEHLİKELERE KARŞI ALINMASI GEREKEN TEDBİRLER

Hastanedeki günlük faaliyetleri sırasında hastaların kan ve vücut sıvılarıyla temas etme ihtimali olan sağlık personelinin hepsi kan yoluyla bulaşan hastalıklar açısından yüksek risk altındadır. Aşağıda bu durumlarda yapılması gerekenler sıralandırılmıştır.

5.1 Kan ve Vücut Sıvılarından Korunmada Yapılması Gerekenler

- Santrifüj, vorteks vb uygun bir ajanla dezenfekte edilmelidir.
- Laboratuvar atıkları ofis atıkları ile asla karıştırılmamalıdır.
- Tüm kesici-deliciler yalnızca "Kesici-Delici Kutusu"na atılmalıdır.
- Dış kısımlarına sprey dezenfektan sıkarak dekontamine edilmelidir.
- Tıbbi atıkların bölümde ayrıştırılması, toplanması ve geçici depolama alanlarına taşınması *Hastane Atık Yönetim Planı'na* göre yapılmaktadır.
- Laboratuvar temizliği hastane temizlik planına uygun yapılmaktadır.

5.2 Kan ve Vücut Sıvılarına Maruz Kalma Durumlarında

İğne batması / kesilme halinde; yara yeri su ve sabunla yıkanır. Ağız, burun ya da deriye sıçrama olduğunda; bulaş olan cilt / mukoza yüzeyi bol su ile temizlenmelidir. Göze sıçramada ise; bulaş olan göz / gözler temiz su veya serum fizyolojikle yıkanmalıdır. Eğer giysilere bulaş olmuş ise;

- Kontamine giyecek öncelikle üzerinizden çıkarılır. Etrafa bulaşı engellemek için giyecekler sızdırmaz bir poşete koyulur. Çamaşırhaneye göndermek için de kirli çamaşır kovaasına konulur. Poşetin üzerine tıbbi bulaş olduğunu bildiren bir etiket yapıştırılır.
- Biyolojik bulaş olan cilt yüzeyi, bölge yıkandıktan sonra uygun antiseptik ile dezenfekte edilir (göz ve ağız hariç). Bu gibi durumlar için laboratuvar da el dezenfektanı bulunmaktadır.
- Yaşanan bu durum laboratuvar sorumlusu ve hekimine haber verilmelidir.
- Kazaya karışan örneğin incelenmesi için kalanı korumaya alınmalıdır.

GÜVENLİK REHBERİ

- Kan ve vücut sıvıları sıçramasına maruz kalan çalışan; tedavi ve tavsiyeler için enfeksiyon hekimine başvurmalıdır.
- “Kan ve Vücut Sıvıları Sıçramasına Maruz Kalma Bildirim Formu” doldurularak Kalite Yönetim Birimi’ne verilir.

5.3 Kesici, Delici Alet Yaralanmaları

5.3.1 Kesici-Delici-Batıcı Alet Yaralanmalarında Alınacak Önlemler

- Laboratuvarda kesici-delici-batıcı aletlerle yaralanmaya karşı önlemler alınmalıdır.
- Kesici-delici-batıcı aletlerin yanlış atığa atılmamalıdır.
- Kullanılan kesici-delici-batıcı aletler geri dönüşümlü araç-gereçler (tornavida, çivi, penset, makas vb) çalışma ortamında unutulmamalıdır. Uygun taşıma kap ve çantalarında toplanmalıdır.
- Çalışma ortamında kırılmış cam parçaları varsa diğer çalışanlar ve hastalar kazalara karşı uyarılmalı ve ortam hemen temizlenmelidir.
- Enjektör iğnelerini atmadan önce eğip bükme ya da kırmak gibi gereksiz ve sakıncalı uygulamalar yapılmamalıdır.
- Kullanımdan sonra enjektör iğnelerinin ve kan alınan iğnelerinin kılıfı ya da kapağı yerine takılmaya çalışılmamalıdır.
- Kesici delici alet atık kutuları aşırı doldurulmamalıdır. 2/3 dolduktan sonra ağzı sıkıca kapatılarak tıbbi atık poşetine konulmalıdır.
- Her türlü kesici-delici aletler, kesme, batma veya delme potansiyeline sahip her şey örneğin, kullanılmış ve kullanılmamış enjektör ve kan alma iğneleri, lam-lamel, bistürü bıçakları; kırılmış cam pipet, cam tüp ve şişeleri, petri kapları, kullanılmış ilaç ampulleri gibi batma, delme, sıyrık ve yaralanmalara neden olabilecek atıklar hangi amaçla kullanıldığına bakılmaksızın tıbbi atık olarak değerlendirilir ve asla genel çöpe gönderilmemelidir. Bu tür kirli malzeme, çeperi delinmeye dayanıklı, kırılmaz üzerinde "**Biyotehlike**" logosu bulunan ve ağzı sıkıca kapatılabilen, sonradan karıştırılması- kurcalanması mümkün olmayan özel kesici-delici kaplarında biriktirilir. Kap dolduğunda kapağı güvenli bir şekilde kapatılır. Tıbbi atık toplanan koruyucu kap daha sonra kırmızı çöp poşetine atılmalıdır.

5.3.2 Kesici-Delici- Batıcı Alet Yaralanmalarında Temas Sonrası Yapılacaklar

- İğne batan ya da kesilen yer derhal sabun ve su ile yıkanmalıdır.

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
MERKEZİ LABORATUVAR
BAKTERİYOLOJİ –SEROLOJİ BİRİMİ

GÜVENLİK REHBERİ

- Kesici-delici alet yaralanmasından sonra yaranın bir antiseptikle temizlenmesi veya sıkılarak kanatılması, enfeksiyon riskini azaltmadığı gibi kan dolaşımına yayılımı arttırabilir. Bu nedenle iğne batmalarında sıkılarak kanatılmaya çalışılmamalıdır.
- Yaralanan yüzeye çamaşır suyu, deterjan gibi ajanlar kesinlikle sürülmemelidir.
- Kesici-delici alet yaralanmalarında, yaralanma sonrası Enfeksiyon Kontrol Komitesi'ne, eğer göze yabancı cisim(cam, pipet vb parçacıkları) kaçma ihmalî varsa Göz Hastalıkları uzmanına da müracaat edilmelidir.
- Kontamine kesici-delici aletin hangi hastaya kullanıldığı biliniyorsa, ilgili bölümden hastanın kan yolu ile bulaşacak enfeksiyonu olup olmadığı sorulur veya bizde çalışılan test sonucuna ulaşılır. Testler çalışılmamış ise hastadan kan alınarak veya alınmış kan örneğinden çalıştırılması sağlanmalıdır.
- Kesici-delici alet ile yaralanan çalışan Kesici-delici Alet Yaralanmaları Bildirim Formu doldurularak Kalite Yönetim Birimi'ne verilmelidir.

6.0 ELEKTRİK GÜVENLİĞİNİ SAĞLAMAYA YÖNELİK TEDBİRLER

Elektrikli cihazların kullanımında dikkat edilmesi gereken hususlar aşağıda sıralanmıştır.

- Sigorta ve ana şalterlerin yeri bilinmelidir.
- Cihaz kabloları, yeterli uzunlukta olmalıdır.
- Cihazlar, kullanmadan önce kontrol edilmelidir.
- Seyyar uzatma kabloları zeminde tutulmamalı, yüksek yerlere monte edilmelidir.
- Doğru bağlantıların kullanıldığından emin olunmalıdır.
- Cihazları tamamen durduracak bir ana şalter bulunmalıdır. Çalışanlar gerekli talimatları almadan veya görevleri dışında arızaya müdahale etmemelidir.
- Elektrik çarpmasında yaralıya dokunmadan önce elektrik devresi kesilmelidir.
- Yaralı yalıtkan bir araçla devreden uzaklaştırılmalıdır. Dokunulacaksa da asbest eldivenler kullanılmalıdır.
- Elektrik panolarının ön kısımlarında geçişi güçleştirecek malzeme bırakılmamalıdır.
- Elektrikli aletlerinin kullanılması gereken yerlerde, yeteri kadar topraklanmış elektrikli prizler bulunmalıdır.
- Elektrik ve elektrik düzeneklerinde görülen arızalarda hemen Elektrik Atölyesi'ne bilgi verilerek arızaların giderilmesi sağlanmalıdır. (Elektrik Atölyesinde 24 saat görevli bulunmaktadır.)

7.0 YANGIN GÜVENLİĞİNİ SAĞLAMAYA YÖNELİK TEDBİRLER

- Laboratuvarlarda yangın çıkması halinde hastane acil eylem planı uygulanır. Bu konuda tüm personel eğitim almalıdır.

GÜVENLİK REHBERİ

- En yakın yangın çıkış kapısı ve merdiven bilinmelidir, buralara ulaşmayı engelleyici malzemeler konmamalıdır
- Yangın söndürücülerin yerleri ve kullanımı bilinmelidir. Bu söndürücülerin rutin bakım ve kontrolleri gerçekleştirilmelidir.
- Yangın söndürücülerin etrafında boşluk bırakılmamalıdır.
- Yangın alarm sisteminin kontrolü yapılmalıdır.
- Su, gaz ve yangın vanalarının yerleri ve kullanımı öğrenilmelidir.
- Doğal gaz arıza, itfaiye, polis, acil servis telefonları bilinmelidir.
- Su, gaz, tüp muslukları kullanılmadığında kapatılmalıdır.
- Laboratuvar cihazları, klima ve elektrik düğmeleri kullanılmadığı ve gerekmediği zamanlarda kapatılmalı, fişleri çekilmelidir.
- Etil alkol gibi yanıcı, tutuşucu maddeler, alkol içeren dezenfektanlar vs, elektrikle çalışan laboratuvar cihazlarından uzak tutulmalıdır.

8.0 LABORATUVAR TEMİZLİK VE DEZENFEKSİYON KURALLARI

- Laboratuvar, her sabah temizlik personeli tarafından açılır ve günlük temizlik yapılır.
- Laboratuvarın her bölümünde temizlik, sanitasyon dezenfeksiyon işlemleri periyodik olarak yazılı talimatlara göre yapılmalı ve kayıtları tutulmalıdır.
- Laboratuvar genel temizliği, hastane temizlik plan ve prosedürüne göre yapılmalıdır.

8.1 Zemin ve Yüzeyle Kan ve Vücut Sıvıları Döküldüğünde Yapılacak Temizlik ve Dezenfeksiyon

- Dökülen numuneler (kan, idrar, bos, serum vb) koruyucu eldiven giyilerek pamuk havlu vs. ile silinmeli ve tıbbi atık poşetine atılmalıdır.
- Daha sonra 1/10 oranında çamaşır suyu veya 10.000ppm Klorsept Su Miktarı Litre: 1 lt su tablet sayısı (Adet):2 klor tablet ile hazırlanmış dezenfektanlı su dökülerek 10-15 dakika bekletilmeli, temiz su ile durulanmalıdır.
- Eğer tıbbi atık yere dökülmüş ise, aynı işlem yapıldıktan sonra yerler paspasla da dezenfekte edilip, eller el yıkama talimatına göre yıkanmalıdır.

8.2 Santrifüj Esnasında Tüp Kırıldığında Yapılacak Temizlik ve Dezenfeksiyon

- Santrifüj esnasında tüp kırıldığında santrifüj içinde ve godelerde cam parçaları varsa metal pens ile toplanmalı ve uygun tıbbi atık kabına atılmalıdır.

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
MERKEZİ LABORATUVAR
BAKTERİYOLOJİ – SEROLOJİ BİRİMİ

GÜVENLİK REHBERİ

- Godelerin içine 1/10 dilüe edilmiş sodyum hipoklorit (çamaşır suyu) **Veya 10.000ppm** Klorsept Su Miktarı Litre: 1 lt su Tablet Sayısı (Adet):2 klor tablet ile hazırlanmış dezenfektanlı su konularak 30 dakika bekletilmelidir.
- Daha sonra gödenin içi musluk suyu ile yıkanıp, kurutulup ve santrifüj içindeki yerine yerleştirilmelidir.
- Temizlik, temizden kirliye doğru yapılmalıdır.
- Temizlik malzemeleri her bölüm için farklı olmalıdır.(laboratuvar, teknisyen ve doktor odaları, tuvalet.)
- Tıbbi atıklar uygun şekilde ortamdaki uzaklaştırılmalıdır. Çöp kovaları gün sonunda veya kirlilik oldukça mutlaka dezenfekte edilmelidir.
- Kirli eldivenli ellerle kapı kolu, telefon, masa, v.b.gibi yüzeylere temas edilmemelidir.
- Yer temizliğinde çift kovalı-presli paspas arabası kullanılmalı, iki bölmeli olan silme kovanın bir bölümüne duru su diğer bölümüne yüzey temizleyicisi karıştırılmış sıcak su konmalıdır.
- Temizlik/dezenfektan çözeltileri kirlendiğinde değiştirilmelidir.
- Tuvaletler en son yıkanmalıdır. Tuvalet temizliğinde kullanılan eldivenler diğer alanların temizliğinde kesinlikle kullanılmamalıdır.
- Gerekli görülen durumlarda periyot beklenmeden temizlik yapılır.

9.0 GİRİŞ ÇIKIŞLARA YÖNELİK KURALLAR

İmmünoloji Laboratuvarı'na giriş ve çıkışlar manyetik kartlarla sınırlandırılmıştır. Laboratuvara giriş yetkisi olan personel bu kartlarla giriş yapar. Laboratuvardan çıkarken butona basılarak çıkılır. Kartla giriş yetkisi olmayan kişiler refakatsiz olarak laboratuvara giremez.

10.0 GÜVENLİK RAPORLAMA VE İŞ KAZASI BİLDİRİMLERİ

Hastaneler Kalite Birimi tarafından oluşturulan hasta, çalışan ve diğer güvenlik olaylarıyla ilgili olarak **güvenlik raporlama kayıtları** tutulmaktadır. Bu kayıtlarda, olayın gerçekleştiği yer, hatayı yapan meslek grubu, olayın konusu, olayın nedeni, tekrar etmemesi için alınacak tedbirlerle ilgili başlıklar sıralanmıştır. Bu form bildirim yapan kişi tarafından doldurulup, raporlama sistemi sorumluları tarafından da takibi ve yapılması gerekenler açıklanmıştır. Bildirim formları kurallara uygunluk açısından Kalite Yönetim Müdürü tarafından değerlendirilir ve kurallara uygun gönderilen bildirimler ilgili Kurullara / Ekiplere iletilir. Bildirim yapılan olaylar ilgili sorumlu kişilerden ve kurullardan görüş alınarak “Kök Neden Analizi” yapılır ve gereği halinde Düzeltici / Önleyici Faaliyet başlatılır. Alınan kararlar ilgili kişilerle paylaşılır. İlaç Güvenliği, Transfüzyon Güvenliği ve Cerrahi Güvenlik dışındaki olaylarda bu bildirim formu ile birlikte olayın ilgili olduğu form doldurularak gönderilmelidir. Örneğin;

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
MERKEZİ LABORATUVAR
BAKTERİYOLOJİ –SEROLOJİ BİRİMİ

GÜVENLİK REHBERİ

- Hasta düşmesinde “Düşme Olayı Bildirim Formu”
- İş kazalarında “Kaza - Olay Bildirim Formu”
- “Ramak Kala Olay Bildirim Formu”
- “Sağlık Çalışanı Enfeksiyon Maruziyeti Bildirim Formu” gibi

İş kazası-Olay Bildirim Formu’nda da olayın meydana geldiği yer, kazaya maruz kalan kişi, konusu, olası nedenleri ve olay sonucu yapılan işlemleri içeren başlıklar bulunmaktadır. Bu formun işleyişindeki tek fark önce İş Sağlık ve Güvenlik Kurulu’nda durum değerlendirildikten sonra Kalite Birimi’ne iletilmektedir.

Bknz: 1. Güvenlik Raporlama Sistemi Bildirim Formu (Döküman Kodu: GR.FR.01)
2. İş Yeri Sağlık ve Güvenlik Birimi İş Kazası Olay Bildirim Formu (Doküman Kodu: RY.FR.03)